

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Literatur-Tidendens Skudsmaal i Henseende til Prøverne af Saxo og Snorro

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 15. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1816_288-txt-shoot-idm496.pdf (tilgået 08. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Først maae jeg bemærke: at naar Man hos en Forfatter der skriver et fremmed Sprog finder en tvivlsom Ordføining maae Man, under ellers lige Omstændigheder, give den Fortrinnet 16som rimer sig bedst med hans Modersmaal, og at Saxo ikke kan være nogen Undtagelse, indsees let, thi selv for at forstaae det hjemmegjorte Latin i vore Dage, er det jo ofte saare nødvendigt at kunne Dansk, og det uagtet Man maae kunne baade lidt Latin og Lidt af allehaande Tungemaal, for at forstaae de samme lærde Mænds Dansk, hvilket vist ikke var Tilfældet med Saxos. Uagtet han derfor gjorde sig al mulig Umage for at holde reen Mund, og uagtet det lykkedes ham langt bedre end de Fleste hvis Latinitet Man *nuomtide finder beundringsværdig*, saa maatte dog ogsaa hos ham Naturen stundum gaae over Optugtelsen, og den taalmodige danske Puus blive kied af at holde Lyset og lade sig træde paa Halen, og derfor er det i alle Maader godt at kunne Dansk, naar Man vil fordanske Saxo eller mestre hans danske Oversætter. Er det nu vist at den Nød: *succisorum fruticum palus* slet ikke bliver lettere, jeg mener den bliver haardere, at knække paa Latin, naar Man gjør den til en Ellemose eller et andet Søl, end naar Man gjør den til en Pæl, og er det fremdeles vist at Man paa Dansk godt kan sige: en Stav af Grenebrænde, men ikke vel et Kiær deraf, saa vilde jeg allerede derfor helst giætte paa Staven og lade Rec. sidde ganske simpel i Sumpen og Soppedasen. Nu er det fremdeles aabenbart at 17det sumpige Sted med samt sin Buskadse har her ingensteds hjemme uden i Recs. Hjerne, og allermindst i det Karlevad ved Karlevads Banken Saxo omtaler, Rec. kan troe det var *ikke Stikkler* de Karle havde at fare med; som tyngede saa, at de maatte trække ud, som kunde skygge over det blinkende Sværd, og indbilde Skildvagten, at *en Skov var kommet paa Benene*. Saxo siger jo og udtrykkelig at det var i *en Skov* (nemus) paa hin Side Vaddet de huggede sig *Grene*, (ramalia) som kunde overskygge dem paa Sletten, han bruger jo *frutices* for *Grene*, naar han siger *frondes ac frutices humano more gradientes*, det er jo denne vandrende Trylleskov Sigaer kalder *sit Varsel*, og naar nu Saxo i samme Aandedræt siger: *heraf kommer det*, at *succisorum fruticum palus* kom i almindelig Talebrug, i Folkemunde (publico eloquio) til at hedde *lethalis*, er det da ikke *umuligt* at Saxo kan have tænkt paa et skyfaldet *Kiær*? er det ikke klart at *lethalis* udtrykker her, hvad det jo ogsaa ene virkelig betyder, fatum portendens, *dødelig*, saaledes som vi sige: en *dødelig Sygdom*, et *dødeligt Saar*, (vulnus lethale) og hvem kan da tvivle om at her menes *Noget* af slige afhugne *Grene* der ansaaes for et Liigvarsel, og naar nu 18Saxo kalder dette *Noget palus*, hvad skal vi da kalde *palus letalis* uden en *Helstav* (som *Helsot*) og maae vi ikke forvisses om at de Gamle havde noget Saadant, naar vi i Islandsken finde det aldeles tilsvarende *Udtryk* feikn staf og i Angel-Saxisken faken staf? Maae vi ikke, som jeg ogsaa i Anmærkningen berørde, finde Spor af *slig* Folketroe i den Green (tams vöndr og ventelig gambantein af det Angel-Saxiske gombon) Skirner skar i Skove og truede Gerde med, og som jeg nu vil tilføie, i den Green Gygien gav Brynhild paa Helveien? Skulde dog Recs. simple Forstand ikke sagt ham, at det var barnagtigt at ville kuldkaste en saadan grundet Formodning med Snak om den haarde Construction som han jo dog ikke kan faae udblødt i Sumpen, og med hans fornemme Skeelen til Peer Degn, som er dum nok til at mene Folk kunde kalde den *grønne* Green en *Helstav*? Mener da Rec. ikke at det danske Hjerter, der slog saa høit for sin Kongeslægts, kunde falde paa at forbinde bange Anelser med det i Naturen som havde bebudet dens Undergang? Ja, skulde virkelig *en Green der afhugges midt i sin Grøde*, ikke være et saare træffende Billede paa en uformodenlig, ubetimelig og voldsom Død! var det ikke ganske muligt at den fra Arilds Tid gjaldt i danske Øine for et saadant, at *just det* 19vakde Sigars bange Anelse, og at ei alene Saxo men Folket siden ansaae det Optrin, der saa underlig syndes at stadfæste den gamle Fordom, for at have givet den sin Oprindelse; og troer Rec. endelig ikke at den afhugne Boggreen det attende Aarhundrede kom anstigende med, var en *Helstav* for det *Ædle* i Landet, hvis Betydning kun falder tilbage paa Vikingernes Hoved, naar Skoven i aandelig Rørelse møder dem under Danmarks Banner, og værner om den spæde Gyrithe der skal opvoxe til en Danne-Bod! Nei, det troer *han* ikke, men *det troer jeg*, og derfor blæser jeg i Trompet, blæser Skovhornet det bedste jeg kan, og blæser ad en slig Recension.